ԱՊՐՈՂԻ ՄԸ ԿԵՆԴԱՆԻ ԾՈՒՆԶԷՆ ԵՒ ԽՈԿՈՒՄՆԵՐԷՆ

“ՈՐՈՒՆ ՀԵՏ ՈՐ ՀԱՄԲՈՒՐՈՒՄ”

“Ո՞ՒՐ ԵՄ”

“ՁԵՆՔ ԿՐՆԱՐ”

“ՁԵՐ ՍԷՐԸ ԹՈՂ ԱՆԿԵՂԾ ԸԼԼԱՅ”

“ՁԵՄ ԾԱՆՁՆԱՐ”

“ՈՐՈՒՆ ՀԵՏ ՈՐ ՀԱՄԲՈՒՐՈՒԻՄ”

Երկինքի և երկրի մերձեցումը, սիրոյ համբոյրն է: Ս. Մարդեղութեան, իրականացումն է Աստուծոյ սուրբ համբոյրին տառապակոծ մարդկութեան և առարկայականօրէն համբուրելն է Իրեն վերադարձող և ապաշխարող "Անառակին":

Մէկ մեղաւորի մը դարձը դէպի Հօրենական տուն՝ սրբութեան, հրաւէր կու տայ երկնային հրեշտակաց որ սէր ու համբոյր պար բունեն:

Վերադարձող "Անառակ Որդին" երբ ծնրադիր զղջումի արցունքներ կը հեղեղէր, անոր հայրը համբուրեց իր զաւակը, իր հարազատը, իր էութեան և ինքնութեան մէկ իսկութիւնը շատ ու շատ անգամներ, կարծես բերանով և սուրբ շրթունքներով ստուգելու համար թէ երազի մը ցնորքը չէ որ կ՛ապրեր, այլ երկա՜ր սպասումի մը իրականացումը և մարմնաւորումն էր որ կ՛իրագործուէր: Սուրբ ու նուիրական համբոյր մը փոխադարձ սիրոյ, հաշտութեան, միաբանութեան, մեղմութեան և հանդարտութեան գերագոյն և աստուածահաղորդ նշանն է:

Համբոյրը՝ սիրելու և սիրուած ըլլալու ուխտն է:

Սիրոյ լայնարձակ ծիրը և անծայրածիր սահմանը համբոյրի մը մէջ կրնայ թանձրանալ: Աստուածային սիրոյ բխումը խոնարհելով աշխարհ ստեղծեց մարդը: Նոյնպէս մարդկային կեանքը պարտ է դառնալ խոյանք մը դէպի արարչական Ակնաղբիւրը՝ սիրոյ, յոյսի և հաւատքի սլացքով համբուրելու համար իր Ստեղծիչը:

Միահամուռ սիրոյ դրոշմը՝ անարատ ու նուիրական համբոյրն է: Մայրերու սիրտը հզօր է, անոնց սէրը անսահման և նուիրումնին անըմբռնելիօրէն գորովալից: Ուստի անոնց շրթներուն վրայ համբոյրը պար կը բունէ:

Մարդաշխարհի մէջ գոյութիւն ունի Աստուծոյ գերագոյն և անսահման սէրը և մարդոց անյատակ ապերախտութիւնը, ուրացումը և վատութիւնը:

Պատճա՞ռը, մարդ արարածին անդնդախոր եսամոլութիւնն ու փառասիրութիւնն է այդ: Մարդ ոչ միայն բանդած ու կործանած է բարաշէն տաճարներ ու պանծալի բանդակազարդեր, այլ՝ խեղաթիւրած է առաքինութեան, սրբութեան և ճշմարտութեան ըմբռնումը: Երբ նպատակը միջոցի կը վերածուի, և միջոցը՝ նպատակի, երկուգն ալ կը տուժեն և կ՛այլասերին:

Մաքիավելլիի համար ընդունելի էր ծայրայեղ միջոցները՝ բռնութիւն, խաբեբայութիւն, սպանութիւն և դաւաճանութիւն: Կենդանիներ կան, որոնք իրենց գոյները կ՛այլափոխեն յարմարելով իրենց շրջապատին: Ամէն ինչ որ սէր բառով կ՛որակուի սէր չէ, կրնայ անոր այլասերումը ըլլալ: Սոյն այլասերման ենթարկուած է նաեւ սուրբ ու անապական համբոյր խորդհրդանիշը:

Յիսուս Քրիստոս թէեւ շրջապատուած էր Զինք սիրողներով և Իր վրայ հիացողներով, սակայն դաւաճանի հոգիով աւլցուն կեղծաւորներ և պնակալէզներ անպակաս չէին Անոր շուրջ: Ճիւաղային

դաւադրութեան խորհուրդով ու հրէշային վատութեամբ մղուած՝ նախանձէ և կիրճէ:

Յուդա՝ մէ՛կը տասներկուքէն, ամենահաւատարիմ կարծուածներէն, որուն վստահուած էր գանձապահութեան պաշտօնը: Յուդա, սեղանակից ըլլալով իսկ իր Վարդապետին, համբոյրի նշանով մը պիտի դաւաճանէր իր Տէրը և հոգւոյն Փրկիչը: Ան արծաթասէր էր, և գերի նիւթին և նիւթի պաշտամունքը դարձուցած էր գերակշիռ: Ներկայ նիւթապաշտները եւս դրամի կը փոխեն աղբատներուն համբերութիւնը, կոյսերուն գեղեցկութիւնը և գերիներուն բրտինքը: Երբ մարդկային բարքն ու նկարագիրը նիւթականանայ, մարդ կը դառնայ նիւթապաշտ և պատահականութեան խնկարկիչ:

Արծաթի նիւթականացած և դիւթիչ կտորները շատցած են այսօր, հազարաւոր Յուդաներ մատնութեան և ոճիրի առաջնորդելու համար:

Ինքզինք խաւարի իշխանին վաճառող Յուդան, որ աշակերտի պատմուճանով ընկերացած էր Նազովրեցի Յիսուսի միաբանութեան, խորհրդաւոր և բացառիկ զոհը դարձաւ դրամի անէծքին: Թշուառական Յուդա, խղճմտանքէ պարպուած սառեցուց իր խիղճը երբ Մարդեղացեալ Աստուածորդին հաղորդակից կ՛ընէր աշակերտները Իր անմահարար Մարմնին և կենսանորոգ Արիւնին: Յուդա խաւարը գրկած դուրս փախաւ սոյն ժամուն ու արդէն «գիշեր էր...»:

Ո՞վ է բախտաւորը, ճարտարարուեստականացած Արեւմո՞ւտքը իր անարդար ցանկութիւններով, թէ արտաքուստ աղքա՞տը որ հազիւ կ՛ապրուի: Այժմ ազգերը և ժողովուրդները հարուստ են և հետզհետէ աւելի կը հարստանան ստացուածքով, դրամով և շուայտութեամբ, բայց կողոպտուած ու դատարկուած են հոգեւորապէս, վարքով, կենցաղով ու սուրբ ապրումով: Ներկայ բաղաքակրթութիւնը կ՛ապրի հարուստ գրպաններու ու դատարկ հոգիներու յուսահատեցուցիչ օրերը:

Ամենազազրատեսիլ դէպքը, տեսնելն է գարշանք և զզուանք առաջացնող դէմքը որ մուտք կը գործէ սադայելական ժամու մը, թանձրացնելու համար ոչ միայն գիշերուան խաւարը, այլ մթագնելու և պղտորելու համար մարդկային հասկացողութիւնը:

Գեդսեմանի Պարտէզին մէջ տեղի ունեցան երկու հակառակ դրութիւններ, երկու հակընդդէմ կերպարներ: Մէկը, անձնանուէր ու մարդասէր Յիսուս, որ Իր կեանքը կը նուիրէ Հօր Աստուծոյ տիեզերական ազատամարտի պայքարին ու կ՛ըսէ.

«Հա՛յր իմ, եթէ կարելի է, այս բաժակը թող անցնի ինձմէ,
բայց ոչ ինչպէս ես կ՛ուզեմ, այլ՝ ինչպէս Դուն»
--Մատթ.Ի2.39:

«Հոգիս յօժար է, բայց մարմինս տկար»--Ի2. 41:
«...Քու կա՛մդ թող ըլլայ»--Ի2. 42:

«Յիսուսի հոգին մեռնելու չափ տրտում է» բայց ո՛չ թէ մահուան ուրուականէն ու վախէն, այլ՝ վշտահար է Ան: Գեդսեմանիին մէջ Յիսուս ապրեցաւ անձկութիւնը և տագնապը համայն մարդկութեան

մեղքերու թողութեան երկունքը:

Յիսուս Քրիստոս Գեդսեմանի Պարտէզին մէջ Իր աղօթքովը խափանեց չարը, փոխեց խաւարը լոյսի և մարդկային տրտմութիւնը ուրախութեան:

Գեդսեմանի Պարտէզին մէջ կը տեսնենք աստուածայինն ու սատանայականը ճակատ ճակատի: Ուխտադրուժ և սեղանանենգ Յուդա՝ աստուածընդդէմ ապստամբութեամբ ու Սատանային չարաշուք խորհրդականներու խուժանով սողոսկած է Գեդսեմանիին սրբութեան Խորանը, մատնելու համար Զայն, որ մեզի մարմնակից և պատկերակից եղաւ, ոչ թէ կորսնցնելու՝ այլ ապրեցնելու համար մեզ:

Յուդայի սրբապղծութիւնը ոչ միայն մատնելն էր իր երկնափայլ Վարդապետը, այլ նաեւ ամենասուրբ և նուիրական համբոյրը դարձնելն էր գարշելի և զազրելի արարքի:

Շրթներ որ ստեղծուած էին միայն օրհնելու, փառաբանելու, խօսելու Աստուծոյ հետ և համբուրելու ու սիրելու զիրար, իժերու ճագը մօտեցուց իր սրբապիղծ շրթները, սրբաւծուն Յիսուս Քրիստոսի Դէմքին: Յիսուս որ ընդունած էր մեղաւորներու և պոռնիկներու ապաշխարանքի համբոյրները, մեկդի հրեց, Իր աշակերտի պատմուճան զգեցող, կեղծաշուրթ Յուդայի գլուխը և անոր հարցուց.

«Յուդա՛, համբուրելո՞վ կը մատնես
մարդու Որդին»--Ղուկ. ԻԲ.48:

Այսօր ալ մարդիկ կ՛ապրին սուտի և կեղծիքի աշխարհականութեան մէջ: Ներկայ դարու ապականած մտայնութիւնը, կեղծիքին ու սուտին, կու տայ այնպիսի փայլ մը, որ ամենէն շլացուցիչ սուտերը կը մնան մութի մէջ: Աւետարանին աներկրորդելի առաքելութիւնը, պայքա՛րն է սուտի ու կեղծիքի դէմ: Յիսուս Քրիստոս կը հանդուրժէ և կը բուժէ մարդկային գրեթէ բոլոր տկարութիւնները, բայց չի կրնար ներել կեղծաւորութեան: Զանոնք կը կոչէ կոյրեր, օձեր, և իժի ծնունդներ:

Փարիսեցիք թէեւ հիացան Յիսուսի, սակայն իրենց սրտին մէջ ատեցին Զինքը:

Գեղեցիկին և բարոյականին ճեւազեղծումը՝
Յուդայի զազրելի համբոյրէն տարբեր չէ՛:

Յունուար 28, 1994
Թորոնթօ

“ՈՒՐ ԵՍ”

Բազմաթիւ կրօնքներու հետեւորդներ ու հաւատացողներ՝ իրե՛նք կը փնտռեն ու կը պրպտեն զԱստուած: Ոմանք ուխտագնացութեան ճանապարհով, ոմանք մարմնի զրկանքներով, ապաշխարանքով և հսկումով կը հետազօտեն այն անտեսանելի և անճանաչելի Ոգին, որ պիտի փրկէ և պահպանէ զիրենք չարէն:

Ոգեկան աղջամուղջի խարխափումներու մէջ, միակ ձայնը որ կը լսուի, մելանոյշ Ձայնն է Յիսուսի, որ երկնքի խորութիւններէն կը շարունակէ հնչել բաղցր սրինգի մը նման ու կ՛ըսէ.

«Ով որ զիս տեսաւ՝ Հա՛յրը տեսած եղաւ. իսկ դուն ինչպէ՞ս կ՛ըսես "ցոյց տուր մեզի Հայրը"»

--Յով.ԺԴ.9:

Քնարերգակ ձայնը յաւիտենական լռութեան խորէն և բսան դարերու ժխորին ու շփոթութեան մէջէն անայլայլ և ինքնիշխան ձայնով կը շարունակէ ըսել.

«Չե՞ս հաւատար թէ ես Հօրս մէջ եմ, և Հայրը՝ իմ մէջս է: Այս խօսքերը որ ձեզի կ՛ըսեմ՝ ես ինձմէ չեմ ըսեր, այլ Հայրը որ մէջս կը բնակի, իմ միջոցաւս կը կատարէ իր գործերը»--Յով. ԺԴ.10:

Երբ ննենք Սրբազան Գիրքերը, հոն պիտի տեսնենք զԱստուած, որ Ա՛ն, Ի՛նք կը փնտռէ Իր գերագոյն հրաշակերտութիւնը՝ "մարդը":

Սիրոյ խորաթափանց ձայնով Արարիչ Աստուած կը հարցնէ.

«Ո՞ւր ես Ադամ»:

Ահա արարիչ Հօր մը երկունքին ցաւը: Գողգոթայի տեսանելի ողբերգութիւնը և տառապանքը սկսաւ ա՛յն օրէն երբ Հայր Աստուած փնտռել սկսաւ Իր ճամբան կորսնցուցած մոլորած մարդ էակը: Աստուծոյ սիրտէն բխող փոթորկայոյզ այս ձայնը, Յիսուս վերածեց երաժշտութեան որ դարձաւ անթառամ ննարերգութիւն, ըսելով.

ա. **«Ինծի եկէ՛ք դուք բոլորդ, յոգնածներ և բեռնաւորուածներ, և ես հանգիստ պիտի տամ ձեզի»**--Մատթ. ԺԱ.28:

բ. **«Հա՛յր, ներէ՛ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ի՛նչ կ՛ընեն»** --Ղուկ. ԻԳ.34:

գ. **«Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի այսօր, ինծի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ»**--Ղուկ. ԻԳ.43:

Վառ աչքերով նայինք գաղափարէ մը անդին լոյսի և յոյսի Տեսլականին, որ խաւարակուռ ու ներհակ մտայնութիւնները պատռելով կը փայլատակէ Քրիստոսի ջերմ Ներկայութիւնը մեր շուրջ, այնպէս ինչպէս ճառագայթեց Սաուղին վրայ Դամասկոսի մուտքին: Սաուղ (Պօղոս), Օրէնքի՛ ճանապարհով ջանաց գտնել զԱստուած ու դարձաւ Յիսուսի հետեւորդներուն համար մահուան հրեշտակը:

Սաուղ ինքզինքին հետ անհաշտ հոգեվիճակի մը մէջ էր ուր կը մարտնչէին իրարու հակընդդէմ զգացումներ՝ մին նախանձոտ և վրէժխնդիր Մովսիսական օրէնսդրութիւնը, իսկ միւսը Յիսուս Քրիստոսի՝

սիրոյ և անյիշաչարութեան հրաւէրը: Դամասկոսի ճանապարհին Պօղոսի դարձը դասական նմոյշ մըն է ուր երկնատոր Հայրը կը գտնէ Իր մոլորած զաւակը:

«Ողջ էութեամբ ցնցուած՝ Սաւուղի աչքերը փակուեցան արտաքին աշխարհի: Խորահայեաց նայուածքով անոնք սեւեռած էին իր ներքին էութեան վրայ: Նոր մարդն էր որ իր մէջ կը յայտնաբերուէր:

Սաւուղ դարձաւ Պօղոս, հալածիչը՝ տարածիչ, ատելութիւնը՝ սէր, իշխանութիւնը՝ ծառայութիւն: Յարուցեալ Փրկիչ Յիսուս, լուսածնունդ ներգործութեամբ հանդիպած էր անոր...:»:

զԱստուած հետազօտելու առանձնաշնորհը կը գտնուի Գերբնականի՛ն հաւատալու մէջ: Դարեր շարունակ հեթանոս աշխարհ պրպտած էր գտնելու համար զԱստուած: Յոյն դասական իմաստասէրներ փնտուած են զԱստուած իմացական և բանական տեսաբանութեան մէջ: Պղատոն կանոնաւորեց յոյն իմաստասիրութեան խորհելակերպը և ջանաց նմանիլ աստուածութեան: Անոր փիլիսոփայութեան մէջ նկատելի են երկրաւոր անցաւորութիւնը և հոգւոյ փրկութեան պահանջը: Քրիստոնէութեան սկզբնական շրջանին կային բազմաթիւ պղատոնականներ, որոնք ձգտեցան այս երկու վարդապետութիւնները՝ պղատոնականութիւնն ու Քրիստոնէութիւնը իրար միացնել:

Մարդկայնօրէն չենք կրնար անտեսել հեթանոս իմաստասէրներուն արժանիքները, որովհետեւ անոնց տեսութիւնները գրի առնուեցան նախքան Յիսուս Քրիստոսի ծառագայթող յստակատես Աւետարաններն ու Նոր Կտակարանը:

Քաղթէացիք հնարեցին Զոտեաքի աստղագիտութիւնը, որուն ընդմէջէն նշմարեցին Յիսուսածին աստղը, որ զիրենք առաջնորդեց դէպի Աղբիւրը Լուսոյ՝ Մեարտեղացեալ Յիսուսին:

Ներկայ սերունդի աշխարհատարած երիտասարդութիւնը իր մեծամասնութեամբ անզգայ է Գերբնականին, իր միակ ձգտումը անմիջականն ու զգացական հեշտամոլութիւնն է: Մինչ այդ, Աստուած խօսած էր մարդկային սրտին: Մարդկային սիրտը այսօր դարձած է քար անտարբերութիւն հանդէպ հոգեկանին: Մարդկութիւնը հասած է պատմական հանգրուան մը, ուր «Քարե՛րը պիտի խօսին»:

Քարացած սիրտերը պիտի իմանան միայն ահասարսուռ գոռումը գահավիժող լեռներու և ժայթքող հրաբուխներու.

«Քանզի Տիրոջը օրը կու գայ...
Խաւարի ու մէգի օրը
Որուն ի յաւիտենից նմանը չէ եղած
Ու անկէ ետքը մէյմըն ալ պիտի չըլլայ
Անոր առջեւէն կրակը պիտի սպառէ,
Ու ետեւէն բոցը պիտի այրէ.
Երկիր անոր առջեւ Եդեմի դրախտին պէս,
Եւ անոր ետեւը ամայի անապատ պիտի ըլլայ»
--Յովել Բ.2-3:

Նախընտրելի է, "Քարերու աղաղակը" որոտալէ՛ առաջ, իմանալ և

անսալ և հաւատալ Երկնաւոր Հօր.

«Ո՞ւր ես Ադամ» Հայրաշունչ սիրոյ ձայնը։

Խիղճը աստուածադիր ազդարար ձայնն է մարդկային էութեան մէջ, այլ խօսքով շօշափելի իրականութիւնը, զգալի ներկայութիւնը և լսելի ձայնն Աստուծոյ։ Միթէ կ՛արժէ՞ հնչուն արծաթի ձայնը աւելի հաճելի և համոզիչ նկատենք։

Մարդ կը գտնուի երկընտրանքի մը նախօրեակին, կա՛մ պիտի ընդառաջէ աստուածային անթառամ բնարերգութեան, որ կ՛ելլէ սիրտէ մը դպչելու սրտերուն, կամ պիտի ունկնդրէ ոսկիի սահմռկեցուցիչ ձայնին, որ կը լսուի ամենուրէք ու կ՛առաջնորդէ իրեն ապաւինողները ժամանակաւորին՝ մահուան։

Ակա՛նջ տանք Աստուծոյ ձայնին, գործակցի՛նք Եկեղցիին հետ, անսա՛նք այն ձայնին, որ կու գայ յաւիտենական լոյսերէն և բսան դարերու ժխորին ու շփոթութեան ընդմէջէն և կ՛ըսէ իւրաքանչիւր հայու սիրտին՝ բեզի և ինծի.

«Ո՞ւր ես, ի՞նչ կ՛ընես, եկո՛ւր Ինծի ով յոգնած ու տառապած հոգի։ Աշխարհ չի կրնար հանգչեցնել քու խիղճդ։ Միայն Ես թողութիւն կու տամ։ Քու մեղքերդ ներուա՛ծ են, գնա՛ ու այլեւս մի՛ մեղանչէր»։

Դեկտ. 29, 1992
Թորոնթօ

ԵՐԿՆՔԻ ԱՓԻՆ

Գրուած է երբ անունս ընդմիշտ
Անմաշ Գրքին մէջ երկնային,
Ալ ի՞նչ կ՛արժէ ոսկի համբաւ՝
Գիրքերուն մէջ, որ կը մաշին։

Երկինքը երբ ինձ կ՛ըսպասէ
Նուէր ժառանգ մ՛անճառելի,
Ալ ի՞նչ է շահն երկրի գանձին,
Որ կեանքն ունի սոսկ թիթեղի։

Երբ պալատի պէս տուն մ՛ունիմ,
Գոյնը՝ դրախտ, անունն՝ Երկինք,
Ո՛, հիւղիս մէջ անգամ հողէ
Ի՞նչպէս չըլլամ ես երջանիկ։

Երբ սրտիս մէջ, բայլերուս վով,
Ես յոյս ու լոյս Յիսուսն ունիմ,
Կրնա՞մ չապրիլ երգ ու ծափով՝
Այս կեանքը որբ, կեանքն անընկեր,
Երբ լոյս ու յոյս Յիսուսն ունիմ...

--ԺԱԳ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

“ՉԵՆՔ ԿՐՆԱՐ”

--Առաք. Դ. 20

Մերժողական ու ժխտական, հրաժարում և զլացում ի՜նչ կրատրական խօսքեր են։

«Ուրկէ՞ պիտի գտնենք հաց»--Յով. Զ.5։

«Մենք հինգ հացէն և երկու ձուկէն աւելի բան չունինք»--Ղուկ. Թ.13

Միթէ զարմանալի՞է որ աստուածակերպ ստեղծուած մարդ այսքան անկարեկիր և անտարբեր ըլլայ իր նմաններուն նկատմամբ։ Մանաւանդ երբ իրենց մօտ ունին հրաշագործ Գալիլեացի Մարգարէն, որ Իր գերբնական Ներգործութեամբ շատ մը բժշկութիւններ և սքանչելիքներ գործած էր։

Մարդ արարած մեծ անտարբերութեամբ կը դիտէ և մտիկ կ՛ընէ իր շուրջը պատահած դէպք իրողութիւնները ու շատ անգամ իր տեսածն ու լսածը չիմանար և չ՛ըմբռներ։

Մարդկային «ես»ը այդ անբացատրելի ինքնագոյութիւնը կամ «անձնաւորութիւն»ը որ անհատականութիւն կը կոչենք, մինչեւ որ չփոխակերպուի, և բարեփոխումի չենդարկուի՝ (վերէն չծնի), մարդկային զգացումները բարացած պիտի մնան հանդէպ մարդկութեան, հայրէնիքին և նոյնիսկ իր բարեկամներուն։

Ամէն օր կիմանանք ոճիրներու, բռնաբարումներու և գողութիւններու մասին։ Այս բոլորը մեր ականջներուն, որպէս լուր կամ տեղեկութիւն, կու գան։ Անտարբեր և ցուրտ կեցուածքով մտիկ կ՛ընենք Ապիսինիոյ համատարած սովն ու Չաիրի ցեղասպանութիւնը հեռատեսիլի պաստառին վրայ ու մեր ականջներուն որպէս զրոյց և միայն ձայն մը կու գան անոնք։

Անցեալի առասպելական յաւերժահարսեր՝ կարգ մը մարդոց անասուններու կամ թռչուններու կը փոխակերպէին ինչպէս Ուլիսիսի արկածախնդիր ուղեւորութեան մէջ կը կարդանք։ Հեքիաթներու յաւերժահարսերը իրենց մոգական մականով կը փոխակերպէին իրենց զոհերը, իսկ այսօր, մարդիկ իրենց ծայրայեղ անհատապաշտութեան և անձնասիրութեան հետեւանքով դարձած են անկարեկիր և անողորմ. չունին գթութիւն և ծառայասիրութիւն։

Բացասական և վանողական կեցուածքը արդիւնքն է մարդկային անձնաւորութեան և իր «ես»ին, որ կ՛անչափէ զինք համամարդկային պատկանելիութենէ։ Անզուսպ հեշտասիրութիւնը որպէս մոգական, մարդկութիւնը փոխակերպած է խելագար ընդունարանի և ստորնաբարշ հաղորդութեան։

Մարդ արարած երբ իր կամքը և իր ներքնագոյն «ես»ը Ս. Հոգւոյն աննիւթական ու հոգեղէն խորհուրդին հաղորդակից ընէ, իր սիրտին խորքերէն կը ներզգայ այն փոփոխութիւնը որ Յիսուս վերստին ծնունդ կ՛անուանէ։ Այնուհետեւ մարդ հաղորդակից կ՛ըլլայ համամարդկային

զգացողութեան և գիտակցութեան, որովհետեւ հոգեկան յարաբերութեան մէջ կ՛ըլլայ տիեզերքի Արարիչի Հոգւոյն հետ:

Այդ պահուն վերեւ յիշուած ժխտական «Չենք կրնար»-ը կը փոխակերպուի «Մենք չե՛նք կրնար չխօսիլ, ինչ որ տեսանք և լսեցինք» գործնական և անվեհեր վկայութեան:

Աստուածային սրբալոյս յստակատեսութեամբ՝ անհատը կը նշմարէ իր ինքնութեան և աստուածապարգեւ «ես»ին առնչութիւնն ու աղերսը համամարդկայինն դժբախտութեան, ու ազգային դասակարգութիւնները կը դառնան եղբայրութիւն: Անոնք և մենք, ես և դուն կը շարունակէ իր տեղութիւնը և զանազանութիւնը, սակայն ոչ թէ տիրապետելու, այլ՝ կարեկցելու և ծառայելու իրարու համար:

Յաւիտենական Արեւալոյսի մէջ արթնցող հոգին երբ աննիւթական ու հոգեղէն ՍԷՐԸ ճանչնայ, այդ պահուն խորհրդաւոր նմանութիւնները կը տեսնէ իր ինքնութեան և իր կարծեցեալ օտարական նկատուածներու միջեւ:

Յիսուսի աշակերտները, որոնք փափաքը ունէին մեծ ըլլալու կամ յաջորդը, իրենց Վարդապետին. հրեղէն Հոգեգալուստէն յետոյ դարձան «Միասիրտ և միաբան»--Առաք. Բ.1: Պետրոս և Յովհաննէս երբ տաճարը մտնելու վրայ էին աղօթելու համար, կը հանդիպին մօրմէ կաղ ծնած մուրացկանի մը որ իրենցմէ ողորմութիւն կը հայցէ:

Ներկայի գաղութասէր ազգայիններ եւս հանգանակութիւն կը խնդրէն ազգային վարչամեքենան շարժման մէջ պահելու համար:

Փառք Աստուծոյ գաղութին մէջ մեծ է թիւը անոնց որոնք դրական կերպով կը պատասխանեն եղած կարիքին: Իսկ ոմանք ալ կրաւորական դիրք ունին որեւէ պատճառներ բերելով:

Պետրոս և Յովհաննէս ալ, նման մեր կարգ մը պատուաւոր հայրենակիցներու բերին իրենց չքմեղանքը ողորմութիւն զլանալու արդարօրէն, «արծաթ և ոսկի չունիմ» ըսաւ Պետրոս Յովհաննեսի ընկերակցութեամբ: Սակայն Առաքեալներու ինքնարդարացումը հոն չվերջացաւ: Կարեկից և ողորմագին սեւեռումով Պետրոս շարունակեց իր կենարար խօսքը, ըսելով.

«բայց ինչ որ ունիմ՝ քեզի կու տամ զայն. Յանուն
Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի՝ ոտքի՛ ելիր և քալէ»:

Ահա ճշմարիտ թարգմաններն ու մեկնաբանները աստուածային Էութեան և Իսկութեան, որովհետեւ առաքեալները հպումն ունեցած էին աստուածային Հոգեգալստեան և փոխակերպուած, ժխտականէ ու կրաւորականէ և դարձած ծառայասէր ու բարեգութ:

Դուն և ես, միթէ ունեցա՞ծ ենք հպումն Յիսուս Քրիստոսի:
Յիսուս դպա՞ծ է մեր սիրտին ու հոգւոյն լարերուն:

Յունիս 6, 1988
Թորոնթօ

ՋԵՐ ՍԷՐԸ ԹՈՂ ԱՆԿԵՂԾ ԸԼԼԱՅ

--Հռոմ. ԺԲ.9

Աստուծոյ միտքը յայտնուած է անհամեմատ հորիզոնով և խորացումով Իր սիրոյն մէջ: Աւետարանի իւրաքանչիւր դրուագ՝ ցոլք մըն է Աստուծոյ սիրոյն:

Գողգոթան՝ վիշտին սրբութիւնը, հաւատին զօրութիւնը և սիրոյ երկունքը եղաւ: Հարցի մը լուծման բանալին փոխադարձ և անկեղծ սէրն է: Սէրը կրօնքի գաւիթն է, որ հազարամեակներէն կու գայ ու դէպի անյայտը կ՛ընթանայ: Սէրը յարութիւն տուաւ հոգեպէս մահացած սրտերուն: Յիսուսի Մարդեղութիւնը՝ խորհրդազգաց յայտնագրութիւնն է անբնական Հօր Աստուծոյ բաղցրահայեացք խորհուրդին: Սուրբ Խաչեցեալին ներումի աղօթքը պատռեց հազար տարիներու խաւարակուռ վարագոյրը տաճարին, յայտնաբերելու համար Աստուծոյ սէրը:

Աստուածային ստեղծագործ սէրը ինչպէս որ խոնարհեցաւ (իջաւ), երկիր պարգեւելու սիրոյ և իմացական կեանք, մարդ արարածին. մարդ՝ ի՛նք եւս բարձրանալու է դէպի տիեզերական Սէրը և Կեանքը, ուր պիտի գտնէ իր Արարիչը և Տէրը: Աստուած սէր է, այսինքն՝ ծառագայթում, լուսատրում, անձնանուիրում և ծառայութիւն: Բոլոր առաքինութիւնները սահմանող, և դասակարգող մեծագոյն խորհուրդը սէ՛րն է:

«Լուսթեան պտուղը աղօթք է:
Աղօթքի պտուղը հաւատ է:
Հաւատքի պտուղը սէր է:
Սիրոյ պտուղը ծառայութիւն է:
Ծառայութեան պտուղը խաղաղութիւն է:
--Մայր Թերեզա

Մովսէսի մոգական գաւազանը՝ Աստուծոյ վա՛խն էր, իսկ Յիսուս Քրիստոսի գաւազանը՝ Աստուծոյ Սէրը: Զակէոսի կեանքը՝ Յիսուսը ճանչնալէ առաջ ու ճանչնալէ յետոյ:

Հաւատք, յոյս և սէր բառերն են, որոնք մարդուն կեանքին ինքնութիւն և նպատակ կու տան, այլապէս մարդուն կեանքը կը պարպուի իր իմաստէն:

«Սէրը՝ որ կեանքով ու գործով կ՛արտայայտուի,
ծառայութեամբ ու բարիքով կը մարմնանայ և,
ի հարկին, խաչով կը կնքուի»
--Գարեգին Ա. Կաթողիկոս:

Ամէն ինչ որ սէր բառով կ՛որակուի, սէր չէ՛, կրնայ անոր այլասերումը ըլլալ: Ինչպէս կայ մեռեալ հաւատք, կայ նաեւ մեռեալ սէր:

Հետեւաբար Պօղոս առաքեալ կ՛ըսէ.

«Ձեր սէրը թող անկեղծ ըլլայ»:

Ճշմարտութիւն, սէր և արբութիւն պիտի կարենան պահել Եկեղեցին հաստատուն: Եթէ սիրենք մեր թշնամին՝ իր հոգին մեզի աւելի յստակ պիտի ըլլայ և որքան աւելի թափանցենք անոր մէջ, այնքան աւելի պիտի տեսնենք թէ իրաւունք ունի մեր գութին և մեր սիրոյն:

Սէրը, սիրուողը թափանցիկ կ՛ընէ: Աստուածաբաններ կը հետաքրքրուին Աստուածաշունչի գրականութեան վերաբերեալ հարցերով և հեղինակներով, ոչ Աստուածաշունչին պատգամովը:

1. Յիսուս Ինքզինք կը կոչէ "Աստուծոյ Խօսք"ը, "Բանն Աստուծոյ", ոչ թէ գրութիւն մը, այլ իմաստաւորող և ապրո՛ղ Մեկնաբանութիւնը:

2. Ոչ թէ ո՞վ գրած է Ս.Գիրքը, այլ ո՞վ յայտնաբանած է զԱստուած:

3. Յիսուս Քրիստոս ապրեցաւ որպէս կենդանի Աստուածայայտնութիւն և հայելացումը սէր Աստուծոյ:

Շատ մարդիկ այսօր փրկութիւն կ՛ուզեն, բայց Փրկիչը չեն ուզեր, խաղաղութիւն կ՛ուզեն և խաղաղութեան Առաքեալը կ՛անտեսեն, սէր և միութիւն կ՛ուզեն, բայց Աստուծոյ սիրոյ պատուէրը կ՛անտեսեն: Ուստի Յիսուս ըսաւ Իր աշակերտներուն.

> **«Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի. --Սիրեցէ՛ք իրար:**
> **Ինչպէս ես ձեզ սիրեցի՝ դուք ալ իրար սիրեցէք:**
> **Ձեր իրար սիրելո՛վ է որ մարդիկ պիտի գիտնան,**
> **թէ դուք Իմ աշակերտներս էք»**--Յով. ԺԳ.34-35:

Սէրը պէտք է ողջագուրէ և համակէ մարդկային հոգին և էութիւնը, որովհետեւ երբ անձը մեռնի աշխարհի, այդ սէրն է որ պիտի գոյատեւէ:

ՍԷՐ:
Ինքնամոռաց մատուցում և պատրաստակամութիւն:
Ժամանուէր ծառայութիւն Աստուածաշունչ գործընթացք:

Ճպուռն ու մրջիւնը:

Մրջիւն եղբայր, այս ի՞նչ գործի վրայ ես, ամբողջ օրը հողի հատիկներ կը վերցնես, կը տանիս անդին ու կը ձգես:

Ձե՞ս տեսներ, կը պատասխանէ մրջիւնը, կ՛աշխատիմ այս լեռը ծակել և լերան միւս կողմը գտնուող սիրածիս միանալ: Բայց մէկ մեթր չծակած կեանքդ կը վերջանայ, կը ճչայ ճպուռը: Այո՛, կը պատասխանէ մրջիւնը, կեանքս կը վերջանայ, բայց կը մեռնիմ սիրածիս ճամբուն վրայ...:

«Անեզրին կը վայելէ անեզր սէրը: Անչափին կը պատշաճի անչափ սէրը: Յաւերժէն կը բխի յաւերժական սէրը: Ա՛յս սէրէն "բռնադատուած", մղուած՝ Ստեղծողն աղքատացաւ, տկարացաւ, մանկացաւ, ինչպէս որ մարգարէացուած էր դարեր առաջ: Տէր Աստուծոյ Որդւոյն աղքատացումը, տկարացումը, մանկացումը տիրական պատահարն է սիրական նիւթը՝ սքանչելիօրէն ու բազմազանօրէն ներկայաց-

ւած արուեստէն և աղօթքով Հայ արուեստին մէջ»: Այս «մերկացումը» ինչպէս կ՛ուզեմ անուանել Աստուածային Դէմքին իբնադրսեւորումը Յիսուս Քրիստոսի՝ Աստուածամարդուն մէջ, կանխաբանուած էր Արարչագործութեան այսպէս բնութագրեալ "Փրկութեան Ծրագիր"-ին մէջ»

--Մեսրոպ Յայունի:

Հաւատքի և յոյսի բանալին սէրն է Քրիստոնէութիւնը խարսխուած է սիրոյ վրայ, որովհետեւ Աստուած սէր է:

Քրիստոս, Աստուածային սիրոյ հմայքով հնազանդութեան հրաւիրեց մարդկութիւնը և միացուց աշխարհը Հօր Աստուծոյ հետ:

Ստեղծագործութեան և արարչագործութեան ճանաչումն ու Աստուածայայտնութիւնը անբաժանելի բացայայտութիւններ են նոյն Արարիչ Աստուծոյ: Աստուած ստեղծեց ամէն ինչ, ոչ թէ աւելցնելու համար Իր փառքը, այլ՝ Սէրը արտայայտելու համար: Սէրը կեանքին իմաստն է, կեանքը սիրոյ արտայայտութիւնը: Օրէնքները բրտութեան կը տանին, իմաստութիւնը՝ տրտմութեան, իսկ սէրը՝ յաւերժութեան:

> Յիսուս, Հօր Աստուծոյ սէրը գծեց Գողգոթայի վրայ,
> Ի՛ր իսկ խաչելութեամբ:
>
> «Ճանչնամ Քրիստոսի սէրը, որ ոեւէ միտքի հասողութենէն վեր կը մնայ, որպէսզի լեցուիմ Աստուածոյ ամբողջական լիութեամբը»--Եփես. Գ.19:
>
> «Ո՛չ վերին և ո՛չ ալ ներքին աշխարհները, ո՛չ ալ ուրիշ ստեղծագործութիւն մը կրնայ մեզ բաժնել Աստուծոյ սէրէն, որ մենք ճանչցանք մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ»--Հռոմ. Ը.39:

Յիսուս կը փնտռէ սիրալի տան դուռ մը, գթասիրտ օթեւան մը որ գիշերէ: Սիրել յանձնառութիւն է, այսինքն պարտականութեան ստանձնում: Յիսուս որքա՜ն շատերը սիրած է և կը սիրէ, բայց ի՜նչ օգուտ, երբ անոնք Զինք չեն սիրեր: Յիսուս ամբողջ աշխարհը սիրեց, և անոր համար խաչը յանձն առաւ, բայց աշխարհ Զինք մահուան դատապարտեց:

«Բառերը կարեւոր չեն, այլ ապրող ու շնչող հաւատք, նման այն զոյգերուն՝ որոնք կ՛ապրին միասին ու կը սիրեն իրար, և յաճախ խօսիլը կը նկատեն անկարեւոր. որովհետեւ երբեմն նայուածք մը, ժպիտ մը և ձեռքի սեղմում մը աւելի շատ բան կ՛ըսեն քան որեւէ խօսք»--Նուրհան Արքեպիսկոպոս:

Մեծագոյն պատուիրանը ըստ Յիսուսի հրահանգին.

«Պիտի սիրես Տէր Աստուածդ քու ամբողջ սրտովդ, քու ամբողջ հոգիովդ և քու ամբողջ մտքովդ և պիտի սիրես ընկերդ քու անձիդ պէս»--Մատթ. ԻԲ.36-37:

> Հրահանգ պատուէրը, հաւատալէն աւելի սիրե՛լ է:
> Մի՛ սպասեր սիրուիլ, կրնա՞ս սիրել. սիրէ՛: Մի՛ ակնկալեր առնել,

կրնա՞ս տալ՝ տո՛ւր։ Մի՝ սպասէր փնտռուիլ, կրնա՞ս փնտռել. **փնտռէ՛**։

Կեանքը խրոխտ ու անողորմ՝ կը սորվեցնէ տոկալ ու արիասիրտ ըլլալ։ Կեանքի իսկական գեղեցկութիւնն ու զօրութիւնը սիրոյ հրաշագործ արտայայտութեա՛ն մէջ կը կայանայ։

«Սէրը երկայնամիտ է ...»--Ա. Կորնթ. ԺԳ. 4-8։

Կրցա՞ծ եմ կեանքս նուիրել մարդկային վսեմ նպատակներու։

Կեանքի մէջ իսկական մեծութիւնը՝ այն մահկանցու մարդն է, որուն սիրտը կը գործէ գթութեան և զոհողութեան բաբախումներով։

Աստուծոյ հանդիպիլ կը նշանակէ իսկական պաշտամունք՝ Աստուծոյ հետ սրտակցութիւն։ Քրիստոսի մեղանուշ Ձայնը (Եկէք Ինծի)-ն է որ կը հնչէ մեղմ ու խաղցր։ Այդ ձայնը հաղորդական և գրաւիչ ուժ մը ունի, նորոգելու մեղաւորներուն տառապալից կեանքը և սփոփելու համար տանջուած սիրտերը։ Երգերու մեծագոյն մասը երկու սիրող սիրտերու խոր զգացումներու արտայայտութիւնն է։ Ղօղանջ մըն է լռութեան մէջ արձակուած, որ կը խօսի մեր սրտերուն։ Սոյն սրտակցութիւնը ունեցա՞ծ ենք, այսօր։

«Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը՝ փառքի Հայրը, ձեզի տայ իմաստութեան և յայտնութեան հոգի Ձինք ճանչնալու համար, ու լուսաւոր դարձնէ ձեր սրտին աչքերը, որպէսզի մենք հասկնանք թէ ինչ է Անոր կոչումին յոյսը, ինչ է Անոր ժառանգութեան փառքի մեծութիւնը սուրբերուն մէջ»--Եփես. Ա.17-19։

Ս.Գիրքը, որ 15 դարեր առաջ թարգմանուած է հայերէնի՝ մեր ազգային լեզուին, թարգմանուա՞ծ է արդեօք նաեւ մեր անձնական՝ մեր սիրտերուն լեզուին։ Մարդու մը կեանքին ամենէն ազնուական պահը ա՛յն է, ուր անիկա Աստուածաշունչի ամենէն խրթին պատմութիւններուն և ասացուածքներուն մէջէն կը լսէ Հօրը Ձայնը, Աստուծոյ սիրոյն բարբառը՝ իր սրտին լեզուին թարգմանուած։

> Միայն անոնք կրնան «Տիրոջ լեռը և Անոր սուրբ տեղը ելլել, որոնք ձեռքերով սուրբ և սիրտով մաքուր են, որոնք ստութեան անձնատուր չեն ըլլար ու նենգութեամբ երդում չեն ըներ»--Սաղմ. ԻԴ.3։

> «Պատուիրանին գլուխը սէրն է՝ բխած սուրբ սրտէ, բարի խղճմտանքէ և անկեղծ հաւատքէն բղխած սէրը»--Ա. Տիմոթ. Ա.5։

Յունիս 1, 2003
Թորոնթօ

“... Չ Ե Մ Ճ Ա Ն Չ Ն Ա Ր”

Պետրոս աշակերտին «Ես այն մարդը չեմ ճանչնար» ուրացումը, ուխտի մը դաւաճանութիւնը կը յիշեցնէ: Ուրանալ՝ կը նշանակէ "բացարձակապէս մերժել նախապէս ընդունուած իրականութիւնը:

Պետրոս աշակերտի ուրացումը եզակի բացառութիւն մը չէ՛ր հաւատքի և դաւանանքի պատմութեան մէջ, ո՛չ անցեալին և ոչ ալ ներկային: Աշակերտ Պետրոսի ուրացումին և ներկայ ուրացողներու միջեւ եղած զանազանութիւնը կը կայանայ, գլխաւորապէս, մէկ կէտի մէջ: Պետրոս բաւե՛ց իր ուրացումը դառնօրէն լալով և ապաշխարանքի արցունքներ թափելով:

Հայ հաւատացեալներ նախընտրեցին մեռնիլ, քան թէ ուրացութեամբ ապրիլ:

Ինչո՞ւ կ՛ուրանանք:

Ինչո՞ւ նախապէս դաւանածնիս կը մերժենք:

Հետեւի՛լ Յիսուս Քրիստոսի, աշակերտի՛լ Նազովրեցի Վարդապետին մինչեւ Golgotha-ի փառատօնը, ու տեսնել Իրենց Տէրը երուսաղէմի տաճարին մէջ, մտրակը ձեռքին որպէս կրօնական Հերոս, հպարտանք մը կը ստեղծէ աշակերտներու հոգիէն ներս: Անոնց ճակատին վրայ լոյսը կը փայլի և անոնց աչքերուն մէջ հպարտութեան բոցեր կը ծիածանին:

Սակայն Golgotha-ի փառատօնին ովսաննաներու տարափին ու գոռումի գովաբանութեան ու ճոխութեան, նիւթական ու ազգային ակնկալութիւններու մէջ, յանկարծ, մարդեղացեալ Յիսուս Քրիստոս կու լայ...: Տառապանքներու ամենէն աղետալիները ջարդերը չեն, այլ՝ գաղափարի ու սրտի դէմ ուղղուած հակառակութիւնները, մատնութիւնները և ուրացումները:

Գնահատանքի, երկար ծափերու և հուռռաներու տարափը, հեզահամբոյր Յիսուսը չեն ուրախացներ: Ան՝ այդ հուռռաներու ընդմէջէն կը տեսնէ Գողգոթայի Խաչելութիւնը, կէցցէներու շուրին ետեւ սողոսկող "խաչեցէ՛"ները, Պետրոսի ուրացումը, աշակերտներու գայթակղիլը և երուսաղէմի կործանումն ու մոխրացումը:

Անդին, Գալիլեացիին աշակերտները (մարդկային ակնկալութիւն) կը սպասեն տեսնել պսակումը և իրենց երազին գագաթնակէտը՝ ազգային անկախութիւն և քաղաքական ազատութիւն:

Աշակերտները կը հարցնեն իրենց Վարդապետ Յիսուսի.

«Տէ՛ր, այս ժամանակի՞ս մէջ պիտի վերահաստատես
Իսրայէլի թագաւորութիւնը»--Գործ. Ա.6:

Ներկայ դարն ալ "չի ճանչնար" Քրիստոսը: Արեւմուտքի շլացուցիչ հարստութիւնն ալ կ՛ուրանա՛յ Նազովրեցի Վարդապետը:

Այո, կ՛ուրանայ, բայց ինչո՞ւ:

Ներկայ հաւատացեալներ կ՛ուրանան Յիսուս Քրիտոսը, որովհետեւ

հետեւի՛լ Յիսուսի՝ տառապի՛լ է, ցա՛ւ բաշել է ու ի հարկին խաչուի՛լ է:

Հաւատացեալ մը պիտի տառապի շատցնելու համար իր և ուրիշներու ուրախութիւնը: Ցաւը և տառապանքը կը միաւորեն մարդկային ցեղը: Երջանկութիւնը և տառապանքը բոլորովին տարբեր բաներ են, երբեմն իրարմէ անջատ և զիրար չբացնող, բայց յաճախ իրարու միաձուլուած և զիրար ամբողջացնող:

Կեանքը առաջինն է, իսկ սէրը երկրորդը:

Նուիրումի և տառապանքի հնոցին մէջ է, որ առաւելաբար կը մաքրազտուի և կը վերընձիւղի հաւատքի ոգին: Աշակերտիլ Յիսուս Քրիստոսի, հետեւի՛լ է Անոր Ծաղկազարդի ովսաննաներէն, Գեթսեմանիներէն մինչեւ Գողգոթայ: Որովհետեւ յաւերժութեան լուսաբացը ծնունդ առաւ Գողգոթայի տառապանքներէն: Գողգոթայի Խաչելութիւնը սորվեցուց մարդ արարածին յոյս ներշնչել յուսահատին, խաղաղութիւն՝ հոգիով տառապողին և մխիթարութիւն՝ սգաւորին:

Յիսուս Քրիստոսի առաքելութիւնը աստուածային սիրոյ գերագոյն և առարկայական արտայայտութիւնն էր հանդէպ տառապակոծ աշխարհի: Ներկայ դարը՝ իր տեղեկատուութեան հրաշալի ցանցով ու լրագրական արագընթաց միջոցներով, ամենէն շատ կարիքը ունի անձնուրաց հաւատացեալներու: Սիրոյ նշանով հրաւէր կարդալու ենք տառապեալներու: Փոխադարձ սիրոյ հասկացողութիւն ներշնչելու ենք մեր հակառակորդներուն: Սիրոյ վեհանձնութե՛մբ մօտենալու ենք յուսահատներուն, հոգ չէ որ աշխարհ մեզ մերժէ:

Չենք ուրանար որ Եկեղեցին ունեցաւ բազմաթիւ Պետրոսներ, որոնք ուրացան իրենց Տէրն ու Փրկիչը ըսելով. «ՉԵՄ ՃԱՆՉՆԱՐ», սակայն Պետրոս անձնասպան չեղաւ նման Յուդայի, այլ լացաւ և ապաշխարեց: Ներկայ Պետրոսներուն ալ Յիսուս Քրիստոս կը մօտենայ և մտերմօրէն հարցում մը կ՛ուղղէ, ըսելով.

«Սիմո՛ն Յովնանի, կը սիրե՞ս զիս աւելի բան ատոնք»:

Աւելի բան փառամոլութիւն, նիւթապաշտութիւն և ագահութիւն: Արդ, Յիսուս կը կրկնէ նոյն հարցումը երեք անգամ: Յիսուս Քրիստոս կ՛ուզէ իմանալ թու մարմնի՛դ մղումներուն պատասխանը, թու մտածումներուդ և խորհուրդներո՛ւդ պատասխանը և վերջին՝ թու հոգւոյդ և էութեանդ, թու իսկութե՛նդ պատասխանը թէ Զինք կը սիրե՞ս: Սիրոյ զսպանա՛կն էր որ ոտքի կանգնեցուց Պետրոսը իր ուրացումէն յետոյ:

Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ սիրել՝ տառապիլ է (Սիմոն Ծերունին ըսաւ Ս. Տիրամօր

"Քու հոգիէդ ալ սուր մը պիտի անցնի":

Սիրել՝ ազատագրել է մարդը իր անասնական բնազդէն: Սիրել՝ մօտենալ է Աստուծոյ: Սիրել՝ սրբագործել է չարիքը ներողամտութեամբ:

Մարդու ինքնակատարելագործման ուղին կ՛անցնի սիրոյ

մաբրազտման ֆուրայէն։

Աւագ Ուրբաթը գերագոյն ապացոյցը դարձաւ Աստուծոյ անսահման սիրոյն և մարդոց անյատակ ապերախտութեան, ուրացումին և վատութեան, սակայն Աստուած շարունակե՛ց սիրել մարդկութիւնը։

Աստուած մօտեցաւ մարդկութեան, տառապանքի և զոհողութեան և սիրո՛յ միջոցառումով՝ Իր Որդւոյն Մարդեղացումովն ու Խաչելութեամբը։ Ուստի, հաւատացեալի մը գաղափարական հաւատքը դառնալու է անխորտակելի, յոյսը՝ լուսաւոր և սէրը՝ անփոխարինելի հանդէպ Յիսուսի։ Հրաժարիլ այսպիսի անճնազոհ նուիրումէ մը, միթէ ուրացում նկատուելու չէ՞։

Սէրը՝ բրիստոնեայի մը կեանքին իմաստն ու կոչումն է, և անոր կեանքը սիրոյ ապրում և ծառայելո՛ւ արտայայտութիւն մը ըլլալու է։

"Աբաղաղ"ին կանչը վերադարձնելու է մեզ մեր կոչումին, ծառայասիրութեան, մեր պարտապաններու ներումին և անսակարկ զոհողութեան։ Փոխանակ ըսելու.

«Ես այն մարդը չեմ ճանչնար...»։

Եկէք, ճեռամբարձ ու երկրպագական
հոգիով գոչենք Երկնաւորին.

«Տէ՛ր իմ և Աստուա՛ծ իմ»։

Հոկտեմբեր 6, 1993
Թորոնթօ